

SMLUVNÍ MONOPOL OHLEDNĚ DODÁVEK RUD, SUROVIN NEBO ZVLÁŠTNÍCH ŠTĚPNÝCH MATERIÁLŮ VE SMLouvĚ O ZALOŽENÍ EURATOMU

JAKUB HANDRLICA

1. ÚVOD

Zatím co právní řád Evropského společenství, resp. Evropské unie je české odborné veřejnosti několik let po vstupu České republiky do evropských integračních seskupení již dostatečně znám, zůstává právní řád druhého z evropských integračních společenství, tj. Evropského společenství pro atomovou energii (dále jenom: „Euratom“ anebo „Společenství“) do značné míry mimo pozornost tuzemských odborných právnických kruhů.¹ Činnost a do značné míry i sama existence Euratomu byla během desetiletí následujících po podepsání Římských smluv (Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (dále jenom: „Smlouva“ anebo „Smlouva o založení Euratomu“) a Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství z r. 1957) téměř zcela zastíněna aktivitou druhého z integračních společenství. Během přípravy Římských smluv v první polovině padesátých let byly ovšem do projektu Euratomu vkládány poměrně velké naděje a právě budoucí Evropské společenství pro atomovou energii bylo v některých odborných kruzích považováno za perspektivní model budoucí evropské integrace.²

¹ V zahraničí došlo v posledním období k bilancování zejména v souvislosti s výročí 50. let ode dne podepsání Smlouvy o založení Euratomu. Srov. např. Grunwald, J.: Euratom Treaty history and the way forward a Alehno, I.: The Euratom Supply Agency: Past, Present and Future, obě In: INLA/AIDN: Nuclear Inter Jura 2007: Proceedings/Actes du Congrès, Bruxelles, Bruylant 2008, s. 1075–1084 a 1085–1098. Dále také v souvislosti s návrhem Ústavy pro Evropu, resp. Lisabonské smlouvy: Papenkort, K.: Der Euratom – Vertrag im Lichte des Vertrages für Europa, Baden Baden, Nomos Verlag 2008; Prieto Serano, N. Wakening the serpent: reflections on the possible modification of the Euratom Treaty. *International Journal of Nuclear Law*, 1, 2006, č. 1, s. 11–18; True, C.: The Euratom Community Treaty's prospects at the start of the new millenium. *International Journal of Nuclear Law*, 1, 2006, č. 3, s. 247–260. Co se týče aktuální debaty ohledně interakcí práva Euratomu a práva životního prostředí: Barnes, P. The Resurrection of the Euratom Treaty: Contributing to the Legal and Constitutional Framework for Secure, Competitive, and Sustainable Energy in the European Union. In: Ety, T.; Somsen, H. (eds.): *The Yearbook of European Environmental Law*, 8, Oxford, Oxford University Press 2008, s. 182–215. Sporadicky se vyskytující české publikace se spíše zabývají některými praktickými aspekty dané problematiky. Např.: Šuranský, F. Zásobovací agentura Euratomu, ČR se stane jejím členem. *Bezpečnost jaderné energie*, 12 (50), 2004, č. 3/4, s. 73–77.

² K postoji Francie a Německa v průběhu přípravy Smlouvy o založení Euratomu srov.: Guillen, P.: La France et la négociation des traités de Rome: l'Euratom a Weilemann, P.: Die Deutsche Haltung während der Euratom – Verhandlungen, obě In: Serra, E. (ed.): *Relance Européenne et les traités de Rome*, Brussels, Bruylant 1989, s. 514–524; 531–545. K recepci Evropského společenství pro atomovou energii v soudobé odborné literatuře srov. např.: Delahousse, J.: *La Communauté Européenne de*

Předkládaný příspěvek si klade za cíl stručně nastínit jeden ze specifických institutů právního řádu Euratomu, a to výlučné nabývací právo Zásobovací agentury Euratomu, které v rámci Společenství de facto konstituuje smluvní monopol ohledně dodávek rud, surovin nebo zvláštních štěpných materiálů, majících svůj původ na území třetích zemí, tj. vně Společenství. Problematika je v zahraničí předmětem široké diskuze,³ v České republice jsou tyto otázky diskutovány spíše v rámci dotčeného průmyslu. Předkládaný článek tak může být chápán také jako příspěvek do diskuze ohledně právní úpravy vnějších hospodářských vztahů Evropské unie, resp. ohledně vnějších vztahů na poli energetiky a energetické bezpečnosti.

2. VÝZNAM ZÁSOBOVÁNÍ „RUDAMI, SUROVINAMI A ZVLÁŠTNÍMI ŠTĚPNÝMI MATERIÁLY“

Smlouva o založení Euratomu obsahuje v kapitole šesté ustanovení, týkající se politiky zásobování ohledně rud, surovin nebo zvláštních štěpných materiálů. Vymezení těchto komodit je přitom předmětem čl. 197 Smlouvy, podle kterého se:

Označením „zvláštní štěpný materiál“ rozumí plutonium 239, uran 233, uran obohacený uranem 235 nebo 233; dále každý produkt obsahující jeden nebo více výše uvedených izotopů a jiné štěpné materiály, které určí Rada usnesením přijatým kvalifikovanou většinou na návrh Komise; označení „zvláštní štěpný materiál“ se však nevztahuje na suroviny.

Označením „uran obohacený uranem 235 nebo 233“ se rozumí uran obsahující buď uran 235, nebo uran 233, či tyto dva izotopy v takovém množství, že poměr mezi součtem těchto dvou izotopů a izotopem 238 je vyšší než poměr mezi izotopem 235 a 238 vyskytující se v přírodě.

Označením „suroviny“ se rozumí uran obsahující směs izotopů, jež se nacházejí v přírodě, uran, u něhož obsah uranu 235 je nižší než normálně, thorium, veškeré výše uvedené materiály ve formě kovů, slitin, chemických sloučenin nebo koncentrátů, veškerý jiný materiál obsahující jednu nebo více výše uvedených hmot v takové koncentraci, jakou určí na návrh Komise Rada usnesením přijatým kvalifikovanou většinou.

l'Energie Atomique (Euratom), In: Guiffré, A. (ed.): Il diritto della energia nucleare, Milano, 1961, s. 215–236; Drück, H.: Die internationale Zusammenarbeit bei der friedlichen Verwendung der Atomenergie innerhalb Europas, Frankfurt am Main, Alfred Metzner Verlag 1959 a Rieber, H.: Europäische Atomgemeinschaft, Baden Baden, Verlag August Lutzeyer 1957.

³ Srov. např. Alehno, I.: The Euratom Supply Agency: Past, Present and Future. In: AIDN/INLA: Nuclear Inter Jura 2007: Proceedings/Actes du Congrès, Bruxelles, Bruylant 2008, s. 1075–1084; Barsi, T.: Enrichment contracts in the European Union after the INB judgement, In: AIDN/INLA: Nuclear Inter Jura 2007: Proceedings/Actes du Congrès, Bruxelles: Bruylant, 2008, s. 1099–1124; Bouquet, A.: How current are Euratom provisions on nuclear supply and ownership in the view of the European Union's enlargement? Nuclear Law Bulletin, 2001, č. 68, s. 7–38 a Lennartz, R.; Bouquet, A.: The Legal Framework of the European Atomic Energy Community's Common Supply Policy in Nuclear Materials in the Light of the ENU and KLE Cases. Energy in Europe, Roč. 27, 1995, s. 21–31.

Označením „rudy“ se rozumí veškerá ruda obsahující v průměrné koncentraci, již stanoví na návrh Komise Rada usnesením přijatým kvalifikovanou většinou, látky umožňující získat vhodným chemickým a fyzikálním zpracováním výše uvedené suroviny.

K významu výše uvedených kovů pro průmyslové využití v rámci Společenství je možné úvodem tohoto pojednání učinit několik stručných poznámek:

První laboratorně izolovanou sloučeninou uranu byla uranová žluť izolovaná lékárníkem a profesorem chemie Martinem Heinrichem Klaprothem (1743–1817) v roce 1789. Objev byl oznámen v projevu před Pruskou akademií věd 24. září 1789. Nový prvek byl pojmenován podle planety Uran, která byla objevena krátce předtím (1781). Klaproth analyzoval rudu z dolu George Wagsfort ve Wittingshalu v Sasku. Uran se pak používal k barvení skla a glazur, kterým dodává zelenou barvu, těžen byl v českém Jáchymově a v britském Cornwallu.⁴

V roce 1896 zjistil francouzský fyzik Henri Becquerel (1852–1908), že uran je radioaktivní. Marie Curie-Sklodovská se svým manželem poté z uranové rudy (jáchymovského smolince) izolovala dva nové prvky: nejdřív polonium a o něco později pak i radium. Uranové rudy pak byly až do 30. let (objev umělých izotopů) používány pro výrobu radia v něm obsaženého, jehož se krátce po objevu začalo využívat v malých množstvích pro lékařské účely.

Úplně první jaderný reaktor byl spuštěn v Chicagu ve Spojených státech (Chicago Pile – 1), ten však sloužil prvotně k vědeckým účelům. První elektrárna byla postavena ve Velké Británii, ani ta však nedodávala proud do sítě. První elektrárna, která dodávala proud do sítě, byla spuštěna až v roce 1954 v bývalém SSSR (Обнинская АЭС). Za první komerční jadernou elektrárnu na Západě je považováno zařízení v Calder Hall v Sellafieldu ve Velké Británii, které bylo spuštěno v roce 1956.

Pro využití uranu jako jaderného paliva je nutné zvýšit koncentraci izotopu ²³⁵U z 0,72 % většinou na 2–4 %. Pro použití v jaderné bombě je koncentraci třeba zvýšit na hodnotu přes 95 %. Jako jaderné palivo se dá v tzv. těžkovodních reaktorech využít rovněž přírodní uran, je to však mnohem náročnější, proto se tato možnost zatím v praxi příliš nevyužívá.

Mezi základní technologické pro obohacení uranu postupy patří elektromagnetická separace, difuze, centrifugální separace a ionizace laserem. Jako odpad po obohacování uranu zbude tzv. ochuzený uran (zbaven podstatné části izotopu ²³⁵U využitelného jako palivo pro jaderné reaktory). Uran je pro svou vysokou hustotu využíván všude tam, kde je žádoucí vysoká hmotnost (vyvážení, nutnost dosáhnout vysoké kinetické energie při malém objemu).

Uranové rudy se ve velkém množství vyskytují v Kanadě, Austrálii, Spojených státech amerických, Nigeru, Nigérii, Kongu – Brazaville, Kongu – Kinshasa, Namibii, Gabonu, Rusku, Uzbekistánu, Kazachstánu a Jihoafrické republice. V Evropě se uran těží nebo těžil v Sasku, v anglickém Cornwallu, v Rumunsku, na Ukrajině a v Česku. Prohibují jednání o možné těžbě na Slovensku. Těžba v Evropě je však v současnosti z celosvětového hlediska považována za marginální.

⁴ Historický přehled využití uranové rudy je možné najít v díle Goldschmidt, B.: Uraniums scientific history 1789–1939. Dostupné na: <<http://garnet.berkeley.edu/~rochlin/ushist.html>>.

Co se týče mírového využití jaderné energie pro účely produkce elektrické energie v Evropě, je možné poukázat na následující skutečnosti: Celá řada evropských států přijala v reakci na události v americkém Three Miles Island (1979) a v sovětském Černobylu (1986) rozhodnutí o zastavení jaderného programu na svém území. V sousedním Rakousku proběhlo již v r. 1978 všelidové referendum ohledně uvedení do provozu jaderné elektrárny Zwendendorf. Jeho výsledek byl negativní a měl za následek přijetí zákonné právní úpravy, zakazující průmyslové využívání jaderné energie (*Atomsperrgesetz*), která byla v r. 1999 doplněna právní úpravou ve formě ústavního zákona (*Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich*).⁵ Také ve Švédsku (1980) a v Itálii (1987) se uskutečnilo všelidové referendum, které mělo za následek politické rozhodnutí o ukončení průmyslového využití jaderné energie. Stejně rozhodnutí padlo ve Španělsku (1983), v Belgii (1999) a v Německu (2000).⁶

Situace ohledně průmyslového využívání jaderné energie v rámci Euratomu byla tedy na počátku druhého tisíciletí taková, že jaderná energie je v současnosti využívána v jeho 17 členských státech, přičemž sedm z nich (Rakousko, Belgie, Nizozemí, Německo, Španělsko, Švédsko a Itálie) učinilo v minulosti rozhodnutí o ukončení svého jaderného programu. Deset z 27 současných členských států Euratomu (Portugalsko, Irsko, Dánsko, Polsko, Lucembursko, Lotyšsko, Estonsko, Malta, Řecko a Kypr) přitom atomovou energii nikdy průmyslovým způsobem nevyužívali. Aktuální procesy, označované jako „jaderná renaissance“, kdy celá řada států identifikuje právě průmyslové využití jaderné energie jako klíčovou opci v rámci vnitrostátního energetického mixu (např. švédská vláda schválila dne 4. února 2009 novou energetickou koncepci, ve které rozhodla o výstavbě nových jaderných bloků náhradou za vyřazované, obdobné procesy v současnosti probíhají např. v Itálii a v sousedním Polsku), výše uvedená konstatování do značné míry relativizují. S ohledem na probíhající diskusi o zajištění energetické bezpečnosti může být – odlišně od vývoje v tzv. „post-černobylském období“ – jaderná energie identifikována jako klíčový zdroj energie, čímž se výše nastíněná diskuse o politické legitimitě evropského integračního společenství v této oblasti posouvá do jiné roviny.

3. IDENTIFIKACE KLÍČOVÝCH USTANOVENÍ SMLOUVY O ZALOŽENÍ EURATOMU

Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euratomu) má charakter *promočního* dokumentu. Zatímco ustanovení Pařížské smlouvy

⁵ Srov.: Posendorfer, D.: Die Entstehung der Umweltpolitik in Österreich. Von den Anfängen der Umweltpolitik zu einer Nachhaltigkeitspolitik: Modellfall Österreich? Wien, VS Verlag für Sozialwissenschaften 2007, s. 23–34.

⁶ V Belgii byla stanovena lhůta k ukončení provozu jaderných zařízení v délce 40 let. V Německu byla tato lhůta na základě dohody s energetickým průmyslem (tzv. Atomkonsens) stanovena na 32 let. V jiných zemích je rozhodnutí o osudu jaderného programu v rukou měnící se exekutivy. Ve Švédsku byla původně stanovena zákaz zřizování nových jaderných zařízení a lhůta pro odstavení existujících do r. 2010, která byla ovšem v r. 2006 dále prodloužena. V Nizozemí bylo v r. 1994 legislativou rozhodnuto o ukončení průmyslového využití jaderné energie, toto rozhodnutí bylo ovšem v r. 2005 zvráceno s tím, že lhůta pro odstavení reaktorů byla stanovena výhledově na r. 2034.

a druhé Římské smlouvy směřovala zejména k odstranění vnitřních bariér pohybu zboží (resp. služeb, osob a kapitálu) a vytvoření unifikovaných pravidel hospodářské soutěže v rámci integračního prostoru, Smlouva o Euratomu zakotvila zejména mechanismy, směřující k podpoře rozvoje jaderné energetiky v rámci tohoto evropského integračního společenství.

Posláním Evropského společenství pro atomovou energii je dle čl. 1 Smlouvy přispět k vytvoření podmínek nezbytných pro rychlé vybudování a růst jaderného průmyslu za účelem zvýšení životní úrovně v členských státech a k rozvoji vztahů s ostatními zeměmi. Toto provolání je nutno vnímat v *relaci* k časovému období, ve kterém bylo učiněno. Jaderná energie byla v období 50. let vnímána jako energetický zdroj budoucnosti, Sinajská krize v r. 1956 navíc prokázala limity zásobování ropou ze zemí Blízkého východu.⁷ Průmysl jaderné energetiky byl ovšem současně v signatářských zemích Smlouvy o založení Euratomu ve stadiu zrodu a k jeho úspěšnému vybudování a fungování bylo zapotřebí jak koordinaci výzkumných a rozvojových aktivit na straně jedné, tak rozsáhlých finančních investic na straně druhé. To je také důvod, proč Smlouva o založení Euratomu ve svém čl. 2 stanovuje následující cíle, které má toto evropské integrační společenství sledovat:

- *rozvoj výzkumu a zajištění šíření technických poznatků, vypracování bezpečnostních standardů pro ochranu zdraví obyvatelstva a pracovníků a systém zajišťování jejich dodržování,*⁸
- *stanovení jednotných bezpečnostních norem pro ochranu zdraví pracujících a obyvatelstva a zajišťování jejich dodržování,*⁹
- *usnadňování investic a podporu podnikání, vybudování základních zařízení nezbytných pro rozvoj jaderné energetiky ve Společenství,*¹⁰
- *systém pravidelného a rovnoměrného zásobování všech uživatelů ve Společenství rudami a jadernými palivy,*¹¹
- *zaručovat vhodným dozorem, aby jaderných materiálů nebylo užíváno k jiným účelům, než ke kterým byl určen,*¹²
- *vykonávat vlastnické právo, které mu jednotlivé ustanovení Smlouvy přiznávají ke zvláštním štěpným materiálům,*¹³
- *a vytvoření společného trhu materiálů a zvláštních zařízení v rámci jaderného průmyslu, volného pohybu kapitálu pro investice v jaderné energetice a volných zaměstnávání odborníků uvnitř Společenství,*¹⁴
- *navazování vztahů s ostatními zeměmi a s mezinárodními organizacemi za účelem pokroku v mírovém využití jaderné energie.*¹⁵

⁷ Srov.: Polach. Euratom: Ist Background, Issues and Economic Implications, Oceana Publications, Dobbs Ferry, New York 1964.

⁸ Čl. 2 písm. a) Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

⁹ Čl. 2 písm. b) Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

¹⁰ Čl. 2 písm. c) Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

¹¹ Čl. 2 písm. d) Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

¹² Čl. 2 písm. e) Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

¹³ Čl. 2 písm. f) Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

¹⁴ Čl. 2 písm. g) Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

¹⁵ Čl. 2 písm. h) Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

V návaznosti na výše uvedené cíle identifikoval Jürgen Grünwald ve své autoritativní monografii *Das Energierecht der europäischen Gemeinschaften* následující zásady, na kterých je systém Smlouvy o založení Euratomu postaven:¹⁶

1. bezpečnost zásobování rudami, surovinami a zvláštními štěpnými materiály,
2. nediskriminace producentů v rámci Společenství,
3. vytváření cen na základě nabídky a poptávky (tržním způsobem),
4. podpora vývoje a výzkumu,
5. svobodný oběh materiálů,
6. orientace k zahraničním trhům.

Přes prisma těchto zásad je nutno vnímat i ustanovení Smlouvy o založení Euratomu, které zakotvují následující omezení ohledně dovozu výše uvedených komodit (rud, surovin a zvláštních štěpných materiálů) ze třetích zemí, tj. ze zemí mimo Evropské společenství pro atomovou energii.¹⁷

Čl. 52 Smlouvy o založení Euratomu zakotvuje následující ustanovení ohledně společné zásobovací politiky Euratomu a ohledně zřízení Zásobovací agentury Euratomu:

Zásobování rudami, surovinami a zvláštními štěpnými materiály se v souladu s ustanoveními této kapitoly zajišťuje podle zásady rovného přístupu ke zdrojům prostřednictvím společné zásobovací politiky.

K tomuto cíli a za podmínek stanovených v této kapitole:

- a) je zakázána veškerá činnost směřující k zajištění výsadního postavení některých uživatelů;
- b) zřizuje se Agentura, jež má právo opce na rudy, suroviny a zvláštní štěpné materiály vyrobené na území členských států, jakož i výlučné právo uzavírat smlouvy o dodávce rud, surovin nebo zvláštních štěpných materiálů pocházejících ze zemí uvnitř nebo mimo Společenství.

Agentura nesmí mezi uživateli provádět diskriminaci založenou na způsobu, jímž tyto uživatelé hodlají žádaných dodávek použít, kromě případu, že toto použití je protiprávní nebo je v rozporu s podmínkami, jež pro příslušnou dodávku stanovili dodavatelé mimo Společenství.

Čl. 64 Smlouvy o založení Euratomu zakládá oprávnění Zásobovací agentury Euratomu ohledně smluv a dohod na dovoz rud, surovin a zvláštních štěpných materiálů ve smyslu výše uvedeného čl. 197 Smlouvy, jež označuje jako výlučné právo, resp. výlučné nabývací právo. Co se týče vymezení pojmu „smlouvy a dohody“, rozumí se pod nimi zejména smlouvy kupní (prodej/nákup), dále výměna a zapůjčení komodit.¹⁸

Není-li v této smlouvě stanoveno jinak, má Agentura výlučné právo uzavírat smlouvy nebo dohody, jejichž hlavním smyslem jsou dodávky rud, surovin nebo zvláštních

¹⁶ Grünwald, J.: *Das Energierecht der europäischen Gemeinschaften: EGKS – EURATOM – EG: Grundlagen, Geschichte, geltende Regelungen*, Berlin, De Gruyter 2003, s. 15.

¹⁷ Mezi nejvýznamnější exportéry uvedených komodit patří: Kanada, Austrálie, Kazachstán, Niger, Ruská federace, Namibie, Uzbekistán, USA, Ukrajina, Jihoafrická republika, Čína, Brazílie, Indie a Pákistán.

¹⁸ Srov.: Bouquet, A.: *How current are Euratom provisions on nuclear supply and ownership in the view of the European Union's enlargement?* Nuclear Law Bulletin, 2001, č. 68, s. 7–38.

štěpných materiálů, majících svůj původ vně Společenství; přitom případně postupuje v rámci dohody, uzavřené mezi Společenstvím a třetím státem nebo mezinárodní organizací.

V návaznosti na ustanovení o smluvním monopolu Zásobovací agentury Euratomu ohledně dodávek výše uvedených surovin ze třetích zemí jsou v čl. 65 upraveny i vztahy mezi Zásobovací agenturou Euratomu a spotřebiteli vně Společenství a to následovně:

Na poptávku spotřebitelů a smlouvy mezi spotřebiteli a Agenturou se použije článek 60, jedná-li se o dodávky rud, surovin nebo zvláštních štěpných látek, majících svůj původ vně Společenství. Agentura však může stanovit místo původu těchto látek, umožňuje-li, aby se spotřebiteli dostalo přinejmenším stejně příznivých dodacích podmínek, jaké udal v objednávce.

Čl. 65 Smlouvy tedy ohledně vztahů spotřebitelů a Zásobovací agentury Euratomu odkazuje na úpravu čl. 60 Smlouvy, který stanovuje pravidla ohledně pohybu rud, surovin a zvláštních štěpných materiálů od producentů vně Společenství směrem ke spotřebitelům vně Společenství (tzv. opční právo Euratomu).¹⁹ Tato pravidla jsou následující:

Spotřebitelé pravidelně sdělují Agentuře své požadavky; udávají přitom množství, fyzikální a chemické vlastnosti, místo původu, použití, jednotlivé termíny dodávek a údaje o ceně; to vše je třeba chápat jako ustanovení a podmínky smluv, které si o dodávkách přejí uzavřít.

Stejně tak oznamují producenti Agentuře možné nabídky; sdělují přitom veškeré jednotlivosti, zejména dobu, na kterou by se měly uzavřít smlouvy, jich. by bylo zapotřebí k sestavení jejich výrobních programů. Smlouvy nelze uzavírat na déle než deset let, leda se souhlasem Komise.

Agentura nabídky a objem jí došlé poptávky sdělí spotřebitelům a vyzve je, aby ve stanovené lhůtě podali objednávky.

Jakmile má Agentura všechny objednávky v rukou, sdělí podmínky, za nichž je může uspokojit.

Nemůže-li Agentura v plné míře uspokojit všechny došlé objednávky, rozdělí látky s výhradou článků 68 a 69 na jednotlivé objednávky poměrně.

Prováděcí předpis Agentury, k němuž je zapotřebí souhlasu Komise, upravuje v jednotlivostech vzájemný vztah nabídky a poptávky při jejich uspokojování.

Čl. 66 Smlouvy o založení Euratomu dále pod marginální rubrikou „práva spotřebitele“ otevírá také možnost přímého smluvního ujednání spotřebitelů vně Společenství s producenty z třetích zemí a to za následujících podmínek:

Sdělí-li Komise v odpověď na objednávku zúčastněného spotřebitele, že Agentura není s to v přiměřené lhůtě objednané látky zcela nebo zčásti dodat nebo že je s to

¹⁹ Tzv. opční právo není ovšem v realitě vykonáváno. Srov.: Schärf, W.: *Europäisches Nuklearrecht*, Berlin, De Gruyter Verlag 2008, s. 199.

je dodat jedině za ceny zneužívající, mohou spotřebitelé uzavírat smlouvy o dodávkách majících původ vně Společenství přímo, odpovídají-li tyto smlouvy v podstatě potřebě, kterou udali ve své objednávce.

Toto právo se udílí na jeden rok; může být prodlouženo, trvá-li situace, která byla důvodem jeho udělení.

Spotřebitelé, kteří tohoto práva využijí, nahlásí Komisi smlouvy, které mají v úmyslu uzavřít. Komise může ve lhůtě jednoho měsíce vznést proti uzavření těchto smluv námitku, odporují-li cílům této smlouvy.

Konečně je zde tzv. povinnost notifikace, zakotvená v čl. 75 Smlouvy o založení Euratomu, podle kterého:

Ustanovení této kapitoly se nepožije na závazky, jejich předmětem je příprava, přeměna nebo úprava rud, surovin nebo zvláštních štěpných materiálů v případě:

- a) vzájemných závazků mezi osobami nebo podniky, musí-li být připravené, přeměněné nebo upravené rudy, suroviny nebo zvláštní štěpné materiály vráceny osobě nebo podniku, od nichž pocházejí;*
- b) závazků mezi osobou nebo podnikem na jedné straně a mezinárodní organizací nebo příslušníkem třetího státu na straně druhé, musí-li být rudy, suroviny nebo zvláštní štěpné materiály připraveny, přeměněny nebo upraveny mimo Společenství a vráceny osobě nebo podniku, od nichž pocházejí;*
- c) závazků mezi osobou nebo podnikem na jedné straně a mezinárodní organizací nebo příslušníkem třetího státu na straně druhé v případě, že látky se připraví, přemění nebo upraví ve Společenství a vrátí se zařízení nebo státnímu příslušníku, od nichž pocházejí nebo jinému příjemci tímto zařízením nebo tímto státním příslušníkem určenému, kteří mají své sídlo rovněž mimo Společenství.*

Zúčastněné osoby nebo podniky jsou přesto povinny oznámit Agentuře existenci takových závazků a ihned po podpisu smluv množství látek, které jsou předmětem těchto transakcí. Proti závazkům podle písmene b. může Komise vznést námitky, je-li přesvědčena, že přeměnu nebo úpravu nelze provést účinně a bezpečně a bez ztráty podstaty ke škodě Společenství.

Látky, které jsou předmětem těchto závazků, podléhají na území členských států dohledu podle kapitoly VII. Ustanovení kapitoly VII se však nepoužije na zvláštní štěpné materiály, které jsou předmětem závazků podle písmene c.

4. INTERPRETACE A REALIZACE USTANOVENÍ OHLEDNĚ SMLUVNÍHO MONOPOLU EURATOMU

Výše uvedená ustanovení Smlouvy o založení Euratomu je nutno interpretovat s ohledem na historické konsekvence, v rámci kterých k jejich zakotvení došlo. V zahraniční literatuře je poukazováno na skutečnost, že ustanovení ohledně politiky zásobování byly původně navrženy jako provizorní s tím, že jejich cílem bylo umožnit rychlý rozvoj mírového využití jaderné energie v členských státech Eurato-

mu.²⁰ Provizorní charakter těchto ustanovení potvrzuje také dikce čl. 76 Smlouvy, která je následující:

Ustanovení této kapitoly mohou být – zejména vyvolají-li nepředvídané události stav celkového nedostatku – na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslným usnesením Rady změněna; podnět k tomu může vzejít od členského státu nebo Komise. Každý podnět členského státu Komise přezkoumá.

Po uplynutí sedmi let ode dne 1. ledna 1958 může Rada tato ustanovení jako celek potvrdit. Nepotvrdí-li je, budou o předmětu této kapitoly vydány postupem podle předchozího pododstavce nové předpisy.

Z existence uvedeného ustanovení je možné dovozovat, že autoři Smlouvy o založení Euratomu sami pokládali ustanovení kapitoly šesté za ustanovení dočasného (provizorního) charakteru s tím, že tato ustanovení budou následně s ohledem na skutečný rozvoj atomového průmyslu v jednotlivých členských státech Euratomu zrušeny, anebo modifikovány.²¹ Uvedené ustanovení čl. 76 Smlouvy ovšem dodnes nebylo aplikováno.²² Naopak: k modifikaci ustanovení části šesté došlo následně prostřednictvím sekundární legislativy Euratomu zavedením tzv. zjednodušeného kontraktačního řízení, o kterém bude pojednáno níže.

Ratio legis užší kooperace západoevropských států v oblasti jaderného výzkumu a rozvoje jaderné energetiky byla ovlivněna hned několika externími faktory: státním monopolem na zásobování jaderné energetiky ve Spojených státech amerických, embargem na informace, týkající se amerického jaderného výzkumu a pokračující iniciativou SSSR v této oblasti. Promotorem potřeby budoucí západoevropské kooperace na tomto poli byl kromě řady jiných i generální ředitel francouzského regulačního úřadu, Commissariat de l'énergie atomique, Raoul Dautry, který argumentoval skutečností, že jaderné zařízení jednotlivých států nemohou využívat svoji plnou kapacitu. To může být vyřešeno jenom vzájemnou kooperací jednotlivých států.²³

Ustanovení Smlouvy o Euratomu, upravující tzv. společnou politiku zásobování jsou proto ve své podstatě výsledkem delikátního kompromisu mezi systémem státního intervencionismu a pravidly otevřené hospodářské soutěže. Projevem intervencionismu je smluvní monopol, který byl přiznán orgánu Euratomu za účelem uzavírání kontraktů na dodávku surovin ze zahraničí, kontraktační povinnost, uložená producentům na území členských států (tzv. opční právo Euratomu) a výlučné vlastnické

²⁰ Srov.: True, Ch.: The Euratom Community Treaty's prospects at the start of new millennium. *International Journal of Nuclear Law*, 1, 2006, č. 3, s. 250–251.

²¹ Prieto Serano, N.: Wakening the serpent: reflexions on the possible modification of the Euratom. *International Journal of Nuclear Law*, 1, 2006, č. 1, s. 14–15.

²² Po uplynutí lhůty, jež byla Smlouvou vymezena, k „potvrzení“ uvedených ustanovení – zejména z důvodu absence konsensu mezi Komisí, Francií a ostatními členskými státy – nedošlo. Situace byla interpretována tak, že ustanovení zůstávají i nadále v platnosti. Srov.: Manig, W.: *Die Änderung der Versorgungs- und Sicherheitsvorschriften*, Baden-Baden, Nomos Verlag 1993, s. 123. Pokusy o změnu ustanovení Smlouvy prostřednictvím realizace čl. 76 se pak datují od 60. let. V průběhu 90. let byl učiněn pokus z iniciativy Irska (s podporou Lucemburska, Rakouska a Švédska), který byl ovšem v r. 1997 paralyzován. Srov.: Prieto Serano, N.: Wakening the serpent: reflexions on the possible modification of the Euratom. *International Journal of Nuclear Law*, 1, 2006, č. 1, s. 15 a poznámky navazující.

²³ Srov.: Goldschmidt, B.: *Le complexe atomique, Histoire politique de l'énergie nucleaire*, Paris, Fayard 1980, s. 310–323.

právo Euratomu k vybraným nerostům. Tato koncepce byla během přípravy Smlouvy o Euratomu podporována zejména Francií, zatímco zbylých pět signatářských států ji přijalo jako jisté *quid pro quo* za francouzskou podporu Smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství.²⁴ Uvedená podpora ovšem nebyla ani ve francouzských kruzích jednohlasná a představitelé francouzského *Commisariat de l'énergie atomique* vyjadřovali již v průběhu jednání o Smlouvě své obavy z vytvoření supranacionálního modelu řízení jaderného průmyslu. Koncepce kontraktačního monopolu, kterým Zásobovací agentura Euratomu disponuje, byla ovlivněna především právní úpravou ve Spojených státech amerických. *Delegace Spojených států* totiž během jednání o Smlouvě předložila zástupcům signatářských států memorandum, ve kterém jako podmínku budoucího zásobování Společenství obohaceným uranem stanovila zakotvení centralizovaného systému zásobování surovinami. Intervence Spojených států amerických přiměla „evropskou šestku“ přiklonit se k projektu Euratomu a odmítnout tak mnohem liberálnější koncepci trhu s jadernými materiály, kterou paralelně vypracovala Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci (OEEC).²⁵

Zatímco projekt OEEC *Directorate for Atomic Energy* počítal s tím, že jednotlivé členské státy budou moci sami regulovat dovoz a vývoz surovin potřebných pro průmysl jaderné energetiky, koncepce Euratomu zahrnovala vytvoření specializovaného orgánu, který bude disponovat monopolem v oblasti zásobování surovinami. Zahraniční hospodářská politika Spojených států preferovala druhý z uvedených modelů a přikláněla se spíše k variantě obchodu s „evropskou šestkou“ jako celkem. V únoru 1956 Spojené státy oznámily, že v blízké budoucnosti nabídnou partnerům v zahraničí 20 000 kg obohaceného uranu. Podmínkou smluvního partnerství s budoucí formou evropského společenství pro oblast jaderné energetiky bylo zakotvení výlučného vlastnictví tohoto seskupení států k surovinám, nezbytným pro průmyslové využití jaderné energie a režimu jejich ochrany před zneužitím (*safeguards*). Skutečností je, že krátce po účinnosti Smlouvy o založení Euratomu byly podepsány bilaterální smlouvy o spolupráci se Spojenými státy. Tyto bilaterální smlouvy Euratomu a Spojených států byly považovány za mezinárodní aprobaci Euratomu ze strany Spojených států.

Recentní právní úprava části šesté Smlouvy o založení Euratomu tak zůstává do značné míry inspirována koncepcí *United States Atomic Energy Act 1954*, který byl ovšem v mezidobí již ve Spojených státech samotných nahrazen odchylnou právní úpravou. Vedle uvedených aspektů se ovšem v konstrukci Euratomu objevují i prvky, charakteristické pro trh volné hospodářské soutěže: ceny surovin jsou určovány na základě dopitu a nabídky, podnikatelé mají možnost neomezeného užívání s nabytými surovinami a podle novější právní úpravy i samostatně sjednávat kontrakty se smluvními partnery (se souhlasem Komise) atd. Jedná se tedy o smíšený systém *sui generis*.

Co se týče realizace výlučného nabývacího práva Zásobovací agenturou tak, jak je to ve smlouvě přepokládáno, právní rámec realizace by měl vypadat zhruba následovně:

²⁴ Srov.: Guillen, P.: *Le France et la négociation des traités de Rome: l'Euratom*. In: Serra, E. (ed.): *Relance Européenne et les traités de Rome*, Brussels, Bruylant 1989, s. 514–524.

²⁵ Srov.: Delahousse, J.: *La Communauté Européenne de l'Énergie Atomique (Euratom)*, In: Guiffré, A. (ed.): *Il diritto della energia nucleare*, Milano, 1961, s. 215–236.

V souladu s čl. 64 Smlouvy je Zásobovací agentura jediným subjektem, který je právem Euratomu zmocněn k uzavírání smluv na nákup výše uvedených komodit ze třetích zemí; v tomto oprávnění je zahrnuto také právo vymezit kvalitu, kvantitu, způsob dopravy a termíny dodání. Zásobovací agentura Euratomu nemůže vstupovat do takových smluvních ujednání, které by porušovaly předpisy mezinárodního práva veřejného.²⁶

Čl. 66 Smlouvy otevírá možnost přímého kontaktu spotřebitelů vně Společenství s producenty z třetích zemí a to za předpokladu, že Agentura sdělí, že není s to v přiměřené lhůtě objednané látky dodat; spotřebitelé, kteří práva přímého kontraktování využijí, mají na základě čl. 66 alinea 3 Smlouvy za povinnost nahlásit tyto smlouvy Komise, která může ve lhůtě jednoho měsíce vznést proti jejich uzavření námitky. Toto ustanovení se stalo základem pro dnešní, tzv. zjednodušenou proceduru, v rámci které jsou spotřebitelé oprávněny uzavírat kontrakty přímo s producenty s nutností následného potvrzení Zásobovací agenturou,

Čl. 74 Smlouvy dále obsahuje výjimky, které se vztahují na kontrakty, jejichž předmětem je příprava, přeměna nebo úprava rud, surovin a zvláštních štěpných materiálů a to v případě existence závazků mezi podniky, mezi podnikem a mezinárodní organizací, resp. mezi podnikem a osobou z třetího státu.

Jak bylo nastíněno výše, čl. 66 alinea 3 Smlouvy otevírá možnost přímého smluvního ujednání spotřebitelů s producenty ve třetích zemích s tím, že smluvní ujednání budou *ex ante* potvrzena Zásobovací agenturou Euratomu. Čl. 60 alinea 6 Smlouvy přitom stanovuje, že:

Prováděcí předpis Agentury, k němuž je zapotřebí souhlasu Komise, upravuje v jednotlivostech vzájemný vztah nabídky a poptávky při jejich uspokojování.

První z těchto předpisů byl přijat v r. 1960,²⁷ k jeho změně došlo v r. 1975.²⁸ Novela z r. 1975 zavedla tzv. zjednodušené kontrakční řízení, v rámci kterého mohou spotřebitelé vně Společenství mohou vstupovat do smluvních jednání přímo s producenty ve třetích zemích a uzavírat s nimi smlouvy o nákupu komodit, které jsou dle čl. 64 Smlouvy předmětem výlučného nabývacího práva Zásobovací agentury Euratomu. Po uzavření smluv jsou spotřebitelé povinni do 10 dnů ode dne podpisu smlouvy předložit listiny k validaci Zásobovací agentuře Euratomu, která má rozhodnutí učinit do 10 dnů ode dne obdržení těchto smluv. V případě, že tak smluvní strany neučiní, jsou tyto smlouvy *ex ante* neplatné a jejich neplatnost může deklarovat národní soud.

Co se týče diskrece Zásobovací agentury při validaci, resp. odmítnutí validace smluv, hraje zejména ve vztahu k importu ze zemí bývalého sovietského bloku klíčovou roli tzv. Korfská deklarace, kterou přijala společně Rada a Evropská komise v r. 1994 za účelem „zamezit přílivu levného obohaceného uranu“ ze zemí bývalého SSSR: dle tzv. Korfské politiky se má dovoz z těchto zemí do Společenství pohybovat v rozmezí

²⁶ Manig, W.: Die Änderung der Versorgungs- und Sicherheitsvorschriften des Euratom – Vertrages durch die nachfolgende Praxi, Baden – Baden, Nomos Verlag, 1993, s. 230–232.

²⁷ Rules of the Supply Agency of the European Atomic Energy Community determining the manner in which demand is to be balanced against the supply of ores, supply materials and special fissile materials, OJ 32, 11. 5. 1960, pp. 777/60.

²⁸ OJ L 193, 25. 7. 1975, p. 37.

20 procent; tato politika je samozřejmě předmětem ostré kritiky zejména ze strany Ruské federace, která namítá omezený přístup na evropské trhy, ale také ze strany Světové obchodní organizace (WTO).²⁹

Dle čl. 53 *alinea* 2 mohou smluvní strany jakýkoliv akt, učiněný Zásobovací agenturou výslovně, anebo mlčky při výkonu jejího výlučného práva, předložit Komisi, která ve věci rozhodne ve lhůtě jednoho měsíce.

Co se týče tzv. Korfské politiky vůči zemím bývalého Sovětského svazu, je nutné poukázat na nejnovější vývoj v oblasti obohacení uranu. Až do r. 2006 byly smlouvy na obohacování uranu považovány za smlouvy o dodávce *sui generis*, což mělo za následek, že na ně Zásobovací agentura aplikovala výše uvedená ustanovení kapitoly šesté Smlouvy o založení Euratomu a podrobovala je proceduře konsignace.³⁰ Tato praxe byla ovšem Evropským soudním dvorem judikována jako nepřípustná. Dle rozhodnutí ve věci *Industrias Nucleares do Brasil*³¹ nemohou být smlouvy, jejichž předmětem je obohacování uranu, považovány za smlouvy o dodávkách ve smyslu čl. 64 Smlouvy o založení Euratomu, nýbrž mají být subsumovány pod právní úpravu tzv. notifikační povinnosti dle čl. 75 Smlouvy o založení Euratomu. Následkem uvedeného rozhodnutí je, že smlouvy o obohacování uranu nemohou být podrobeny zkoumání dle kritérií tzv. Korfské politiky, zatímco sám nákup již obohaceného uranu od post – sovietských producentů zůstává i pro – futuro předmětem skrutinia dle zásad kapitoly šesté Smlouvy o založení Euratomu.

5. SHRUTÍ

Stávající znění kapitoly šesté Smlouvy o založení Euratomu je poplatné době svého vzniku, ve které ještě nebylo zcela jasné, jak bude skutečný vývoj trhu s jadernými materiály probíhat. Kvůli absenci konsensu o změně těchto ustanovení zůstávají pravidla politiky zásobování z r. 1957 dodnes v platnosti (co je konstatování, které platí pro celou hlavu II. Smlouvy o založení Euratomu).

Zásobovací agentura Euratomu byla původně koncipována jako orgán, disponující smluvním monopolem na dodávky rud, surovin a zvláštních štěpných materiálů ze třetích zemí, která měla tyto materiály dále přerazdělovat mezi spotřebitele na území Společenství dle jejich poptávky a za komerční ceny.

V průběhu následujícího vývoje došlo k modifikaci pravidel kontraktingu s tím, že spotřebitelům na území Společenství je v rámci tzv. zjednodušeného řízení dovoleno vstupovat do smluvních ujednání přímo s producenty ve třetích zemích a uzavírat s nimi smlouvy, které ovšem vstoupí v platnost teprve validací ze strany Zásobovací agentury Euratomu.

²⁹ Lennartz, R.; Bouquet, A.: The Legal Framework of the European Atomic Energy Community's Common Supply Policy in Nuclear Materials in the Light of the ENU and KLE Cases. *Energy in Europe*, Roč. 27, 1995, s. 21–31.

³⁰ Barsi, T.: Enrichment contracts in the European Union after the INB judgement, In: AIDN/INLA: Nuclear Inter Jura 2007: Proceedings/Actes du Congrès, Bruxelles, Bruylant, 2008, s. 1003–1004.

³¹ Joined cases C – 123/04 and C – 124/04 dated 12 September 2006.

Zásobovací agentura Euratomu uplatňuje při validaci těchto smluv o dodávkách politiku diverzifikace, cílem které je zamezit závislosti spotřebitelů na jednom zdroji dodávek: relevantní jsou zde zejména zásady tzv. Korfské deklarace, která se týká dodávek ze zemí bývalého SSSR (zejména: Ruská federace, Kazachstán, Uzbekistán).

Evropský parlament vyzval ve své zprávě k 50. výročí založení Euratomu k posílení role Zásobovací agentury v rámci garance energetické bezpečnosti a diverzifikace zdrojů surovin potřebných pro chod jaderné energetiky: je tedy otázkou dalšího vývoje sekundárního práva Euratomu, do jaké míry bude i nadále spotřebitelům ponechána relativní volnost ohledně uzavírání smluv s producenty ze třetích zemí a do jaké míry bude obnovena původní koncepce smluvního monopolu Zásobovací agentury.

LITERATURA

- Alehno, I.:** The Euratom Supply Agency: Past, Present and Future. In: AIDN/INLA: Nuclear Inter Jura 2007: Proceedings/Actes du Congrès, Bruxelles, Bruylant 2008, s. 1075–1084.
- Barnes, P.:** The Resurrection of the Euratom Treaty: Contributing to the Legal and Constitutional Framework for Secure, Competitive, and Sustainable Energy in the European Union. In: Ety, T.; Somsen, H. (Eds.): The Yearbook of European Environmental Law, Roč. 8, Oxford, Oxford University Press 2008, s. 182–215.
- Barsi, T.:** Enrichment contracts in the European Union after the INB judgement, In: AIDN/INLA: Nuclear Inter Jura 2007: Proceedings/Actes du Congrès, Bruxelles: Bruylant, 2008, s. 1099–1124.
- Bouquet, A.:** How current are Euratom provisions on nuclear supply and ownership in the view of the European Union's enlargement? Nuclear Law Bulletin, 2001, č. 68, s. 7–38.
- Cusack, T., F.:** A Tale of two Treaties: an assessment of the Euratom Treaty in relation to the EC Treaty. Common Market Law Review, Roč. 40, 2003, s. 117–141.
- Delahousse, J.:** La Communauté Européenne de l'Energie Atomique (Euratom). In: Guiffré, A. (Ed.): Il diritto della energia nucleare, Milano, 1961, s. 215–236.
- Goldschmidt, B.:** Le complexe atomique, Histoire politique de l'énergie nucléaire, Paris: Fayard 1980.
- Grunwald, J.:** Neuere Entwicklungen der Euratom – Rechts. Zeitschrift für Europarechtliche Studien, Roč. 1, 1998, s. 276–281.
- Grünwald, J.:** Das Energierecht der europäischen Gemeinschaften: EGKS – EURATOM – EG: Grundlagen, Geschichte, geltende Regelungen, Berlin: De Gruyter, 2003.
- Grunwald, J.:** Euratom Treaty history and the way forward. In: AIDN/INLA: Nuclear Inter Jura 2007: Proceedings/Actes du Congrès, Bruxelles: Bruylant, 2008, s. 1085–1098.
- Guillen, P.:** Le France et la négociation des traités de Rome: l'Euratom. In: Serra, E. (Ed.): Relance Européenne et les traités de Rome, Brussels: Bruylant, 1989, s. 514–524.
- Lennartz, R.; Bouquet, A.:** The Legal Framework of the European Atomic Energy Community's Common Supply Policy in Nuclear Materials in the Light of the ENU and KLE Cases. Energy in Europe, Roč. 27, 1995, s. 21–31.
- Manig, W.:** Die Änderung der Versorgungs- und Sicherheitsvorschriften des Euratom – Vertrages durch die nachfolgende Praxi, Baden-Baden: Nomos Verlag, 1993.
- Pestre, D.:** The first suggestions 1949–June 1950, in Hermann, A., Krige, J., Mersits, U., Pestre, D.: History of CERN, Vol. I, Launching the European Organization for Nuclear Research, North-Holland, Amsterdam 1987, s. 63–73.
- Prieto Serano, N.:** Wakening the serpent: reflexions on the possible modification of the Euratom. International Journal of Nuclear Law, Roč. 1, 2006, č. 1, s. 11–18.
- Schärf, W.:** Europäisches Nuklearrecht, Berlin: De Gruyter Verlag, 2008.
- Strassburg, W.:** Nukleare Entsorgung – zunehmend eine europäische Aufgabe. In: Müller, W.; Hossner, R. (Eds.): Jahrbuch der Atomwirtschaft 1990, Düsseldorf: Handelsblatt, 1990, s. 33–40.

- Šuranský, F.:** Zásobovací agentura Euratomu: ČR se stane jejím členem. *Bezpečnost jaderné energie*, Roč. 12 (50), 2004, č. 3/4, s. 73–77.
- True, Ch.:** The Euratom Community Treaty's prospects at the start of new millennium. *International Journal of Nuclear Law*, Roč. 1, 2006, č. 3, s. 247–260.
- Weilemann, P.:** Die Deutsche Haltung während der Euratom – Verhandlungen. In: Serra, E. (Ed.): *Relance Européenne et les traités de Rome*, Brussels: Bruylant, 1989, s. 531–545.
- Weilemann, P.:** Die Anfänge der Europäischen Atomgemeinschaft: Zur Gründungsgeschichte von EURATOM 1955–1957, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 1983.

CONTRACTUAL MONOPOLY OVER TO PURCHASE ORES,
SOURCE MATERIALS OR SPECIAL FISSILE MATERIALS
IN THE EURATOM TREATY

Summary

The Euratom Supply Agency (ESA) takes a very specific role in the European Law, where the Euratom Treaty (Treaty) is making it into a unique body created by this founding document almost 50 years ago. Art. 52 of the Treaty grants to ESA two rights that the authors of the Treaty saw as constituting its main instruments. These are the right of option and the exclusive right to enter into contracts. These rights are tangential, not mutually exclusive, as a result of which the Agency may exercise both consecutively. Entering into supply contracts means buying, selling, renting, etc. ESA is the only body able to purchase ores, source materials or special fissile materials from outside the Community. Art. 64 of the Treaty establishes that ESA enters into contracts exclusively for importing and may impose conditions only as regards quantity, quality, delivery dates, transport, etc. ESA cannot enter into contracts involving issues of International Law for which it has no competence: for example contracts establishing the possibility of imposing conditions on re-exporting. There exists a secondary legislation adopted under the rules of the Chapter VI. of the Treaty. The most important are the Rules on balancing the demand and supply of nuclear materials. Under the current Rules, a simplified procedure for application of the Treaty rules is established and contracting parties are negotiating their contracts directly between them and submitting these contracts for conclusion by the ESA. Under this procedure, the powers of ESA to conclude the supply contracts can be seen as an action of validation. Nevertheless, in the case if the contracting parties do not respect the wording of the Treaty and do not submit the contract for the conclusion by ESA, the contract may be declared void by the national court. Special restrictions were established by the so called Corfu Declaration, adopted jointly by the Council and the Commission in 1994. This was primarily for the purpose of preventing the inflow of very low prized material and enriched uranium into the Community (from the countries of the former Soviet Union in particular) in order to maintain the variability of the supply sources. Briefly, Corfu Declaration provides that the market share of European enrichers in the Community may not fall below 80 percent. European users may obtain maximum 20 percent of their enrichment supplies from ex-Soviet sources. Most currently, the European Parliament (EP) in its Report on the 50 years of the Treaty has expressed its vision on ESA by suggesting that on the basis of the current Treaty rules it becomes a true observatory of the nuclear fuel market. The EP is calling the strengthening the role of ESA in the context of ensuring the energy security of the European Union.